

DEBRECZENI HIRLAP

Hírtérítési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 2 frt. 50 kr., egy hétre 1 frt.
Megjelenik mindennap, vasárnap kivétellel.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.
Kiadó tulajdonos:
Kutasi Imre.

Szerkesztőség: Nagy-Halvan-utca 1564. sz. Dr. Dusóczky ház
Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly ház
Hirdetések a legmérsékeltébb árasámitás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Az őszi ülészak előtt.

Debreczen, szept. 7.

Lángszellemű és tapintatos kormányelnökünk: Szápáry Gyula gróf a magyar nemzet nagy öröme és megnyugtató-sára, a legjobb egészségben hazaérkezett Ostendéből és a félhivatalos lapok már jelzik azt az örömhirt, hogy a közigazgatás államosításáról szóló ujonnan átdolgozott törvényjavaslatot már a jövő ülészakban be fogja mutatni a képviselőháznak.

Ez annyit jelent, hogy a miniszterelnök eléggé megedzettnek véli erejét a viharos küzdelemhez, melyet az ellenzék nemcsak e javaslat, hanem általában a Szápáry-kabinet ellen indítani fog s melyre a kormány el is van készülve.

A miniszterelnök tehát folytatni fogja nagyszerű reform-munkáját és vezetni fogja tovább is az országot a veszedelem meredek sziklás utain, egészen addig, míg az végtére kijelenti, hogy nem megy tovább vele s a vezetőt a szikláról a mélységbe taszítja. Ez az idő már közel van s oda fog jutni Szápáry gróf, hogy meg fogja őt buktatni az a közelégtelenség, mely a nemzeteken bizonyos hosszabb kormányzat után egy minden tekintetben tehetetlen kormányval szemben erőt szokott venni.

Elsépeelt dolog lenne, Szápáry gróf működésével foglalkozni, hiszen eléggé ismeretes az. Nem akarjuk a régi sebeket mutatni, melyeket ő ütött a nemzet testén már rövid kormányzása alatt is. — Uralma alatt semmiféle üdvös törvény

vagy alkotás nem jött létre. De igenis, csak az Uralma alatt történhetett az, ami tényleg történt: a nemzetiségek s főleg az oláhok forrongása a magyar államesszme ellen.

Ezért isten és ember előtt csak őt lehet felelőssé tenni; ez az ő megbocsáthatatlan vétké, amelyért egy valóban alkotmányosan s parlamentárisan kormányzott országban örökös börtönre ítélnék. Mert az ő politikájával nemcsak nemzetének, de a koronának is helyrehozhatlan károkat okozott s elmondható már ma, hogy a Szápáry által idáig fejlődni engedett oláh mozgalomnak, akár paktál velük, akár nem, a nemzet is, a korona is meg fogja a keserű levét inni.

A másik kormányzati ténye, hogy csak a legfontosabbakat említsük, az elkeresztelési kérdés oly éltre állítása, hogy abból kulturharcz szülessék. Ki tudja, mi lesz ennek a vége. Hogy sérti egyaránt a katolikusok és protestánsok érzelmeit, az bizonyos. Abban hagyni már nem lehet, mert a ki hátrál, az le van győzve.

Ez a nemzetiségi, meg az elkeresztelési kérdés szép két fenevad. De ez még nem elég, ott a harmadik is, talán a legdühösebb, legveszedelmesebb: a közigazgatás államosítása. Ez már megsimogatta a nemzetet egy kicsit, belevágta testébe egy pár körmét. Sikerült két pontba összehúzza, azt a törvényhozással elfogadtatni. A kormányelnök a jövő ülészakban újra elővétel; de nem fog az olyan könnyen menni, mint azt talán Szápáry gróf reméli, sőt nem lehetetlen, hogy sike-

rülni sem fog. A nemzeti önértet ily megtámadása a leghevesebb és legkiméletlenebb önvédelmet fogja eredményezni s az ország oly jeleneteknek lesz valószínűleg tanuja, a miket ma még sejteni is alig tud.

Bár a kormány semmi előre és öntudatosan összeállított munkaprogrammot nem tudott elkészíteni a folyó hó 19-én kezdődő őszi ülészakra, előre kürtölik a félhivatalosok a benyújtandó törvényjavaslatok között a közigazgatás államosításáról szólót. Nem tudjuk, nem merjük azt hinni, hogy ez az előre való híresztelgetés újabb kihívása lenne a nemzet közérzetének és ott, a képviselőházban, a mindenkor respektálandó, alkotmányos alapon álló ellenzéki pártoknak. — Nem merjük hinni, hogy ez a manővirozása a Szápáry gyöngeségének, fődött támadás akarna lenni az ellenzék ellen és behajtása a képviselőháznak ismét olyan ádatlan harezba, mint minőt az országgyűlés mult évben keresztül szenvedett.

Nem merjük azt sem hinni, hogy az ellenzék, mely a közigazgatás államosításának szándékát is megbuktatni akarja, megfélemedezték arról, hogy a Szápáry-kormánynak milyen kicsinyes és még önmagához is méltatlan fegyverei vannak készenlétben az ellenzéknek működése ellen, melyet szeret a kormány revoluczióknak nevezni.

Ezt ne feledje az ellenzék és működék úgy, hogy nyugodt tárgyilagossá-gával imponálhasson ennek a különben is veszendőbe menő kormánynak.

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Marietta szöke fürtjei.

Irta: Jean Mirbeau.

Milyen szép, hosszú szöke fürtjei voltak Mariettának! Egész térdéig értek alá s oly sárgák voltak, mint az érett kalász. Oh azok a szöke fürtök! Nem egy fiu ábrándozott róluk s tulajdonosát feleségül óhajtott. De egy szép napon férjhez ment; Jean volt az, kit választott.

Miért? Botor kérdés! Mert szerették egymást! Miképen jöttek ennek tudomására, nehéz lesz megmondani! Tudták-e maguk? Nem esküdnék reaja. Jean, ki pajtásként bánt Mariettával, tenyerén hordta szivét, de egy estén, mikor ujjait hosszasan szoritotta meg, mint rendesen, Marietta ezt a szívet saját kezébe lelte meg. Jean felejtette ott s Marietta, hogy megbüntesse, megtartotta magának. Ez volt az egész történet.

Különben mindkettő vérszegény volt. Az esküvő utáni napon Jean zsebeiben kotorászva, 3 frankot talált ott.

— No ezzel nem igen jutunk messzire! — mondta ő.

A következő napon váratlanul egy egész vagyon potyogott Jean ölébe: ötszáz frank. Egy vidéki nagybácsi küldte őket nászajándéknak. Miután közösen megrázták egymást, hogy meggyő-

zódjenek arról, vajjon nem álmodnak-e. a fiatal pár a jövő terveit kezdte kovácsolni. Ha arról nem beszéltek, hogy Párist megveszik, ez csak azért történt, mert nem tudták volna, hogy mihez fogjanak ilyen óriási várossal. Marietta lett először komoly.

— Add ide nekem a pénzt, én leszek a pénztáros, — szökt, — takarékoskodnunk kell s a jövőre gondolni.

Jean királyi mozdulattal nyújtotta át a két bankjegyet, s e naptól kezdve a legnagyobb biztonságban érezte magát. Csak egyetlen egy gondolat botorkált fejében. Mikor az utcán ment s egy kirakat üvegtáblájában megnézte magát, azt találta, hogy nagyon is nyárspolgáris kinézésű s megtapogatta magát, vajjon nem kap-e még potrohot? S hogy lesoványodjék, be-szaladta Párist, hogy munkát keressen — későbbi időknék.

Tizennégy nap múlva a pénztárnoknőt nyugtalan félelem fogta el. Hínetellen; az ötszáz frank vége felé járt!... Lehetséges volt ez? Nem rejlett ebben valami gonosz bűvészet? Marietta komoly lett; sokáig gondolkodott és végre elhatározta magát.

— Tudod — szökt egy este Jeanhoz — szükséges, hogy nyolcz nap alatt munkát találj magadnak.

— Igen szívesen. De miért az a komoly arez? Nincs több pénzünk?

— Dehogynincs; de az még sem járja, hogy egy ember ne dolgozzék semmit.

— Igazad van. Keresni fogok. De nem könnyű dolog valamit találni.

Nyolcz nappal később Marietta pénztárosnőt nagy gondok gyötörték. Nem lehetett többé titkolni. Az éhség beköszöntött. Nem szólt semmit Jeannak, mert azt jól tudta, hogy a derek ember egész nap lótfut munka után. De minden lehető megte, hogy a bajt elhárítsa és a takarékoságban valóságos csodákat művelt. Egy hét múlva Marietta a leggondosabb s a legelővigyázóbb gazdasszony lett és Jean még mindig nem vett észre semmit.

*

Egy reggel, mikor Jean elment, Marietta nagy kedvet érzett a siráshoz. Száz sous — éppen száz sous maradt — elégséges arra, hogy két napig éljenek s aztán? A dolgok határozott rossz fordulatot látszottak venni. E közben felöltözött, de nem a nélkül, hogy nagyokat ne sóhajtott volna. Mikor a tükör előtt fésülködött, észre vette, hogy nincs több tü hajában.

— Jó, — mondá — még egy kiadás. Az utcára érve, egy fodrász boltjába lépett, hogy két souért egy csomag tüt vegyen magának. A bolttulajdonos egy sarokban ült s azzal foglalatzkodott, hogy szöke czopfot font, melyet szögek erősítettek az asztalhoz.

— Önnek nincs ilyenre szüksége, — udvariaskodott a boltos Marietta dus fürtjeire pillantva.

— Nem, semmiesetre sem, — felelt Mari-

— **Samassa József dr. egri érsek súlyos beteg.** Az érseken ideg- és gyomorbántalom vett erőt s ez az utóbbi napokban állapotát agasztóvá tette. Az orvosok eltöltötték a beteget minden izgalomtól és munkától. Mihelyt lehetséges lesz, elviszik az érseket üdülés végett Szepesváraljára, ahol Szmrecsányi Pál szepesi püspöknek, az ő meghitt barátjának, lesz vendége.

— **A zágrábi érsek.** A zágrábi érseki szék betöltéséről a következőleg nyilatkoznak: „Különböző lapokban a zágrábi érseki szék betöltéséről a legkülönbözőbb híreket találjuk. A budapesti lapok makacsul ragaszkodnak ahhoz, hogy a kormány jelöltje Haudek Agoston benedek rendi pap. E különféle verziókra vonatkozólag kijelentjük, hogy a kormány szándéka nem változott, a mennyiben Vuchetich István zágrábi kanonokot akarja látni az érseki széken. Hamisak azok az értesülések is, mintha Vuchetich kinevezése már megtörtént volna. Ily kinevezések Rómában a konzisztóriumban történt kandidáció után mennek végbe. Az esetre, ha ebben a hónapban konzisztóriumot tartanának, a kinevezés megtörténhetne. Legújabb értesülésünk szerint, konzisztórium csak decemberben lesz.“

— **A főrendiház reformjának kulissza titkaiból.** Szász Károly ev. ref. püspök a „Nemzet“-ben a következőket írja Tisza Kálmán főrendnöki jubileuma alkalmából a főrendiház reformjáról: A főrendiház újjászervezésekor a protestáns egyházak képviseletére nézve az tervezett, hogy az öt ref. és öt ág. hitv. püspök közül csak a három-három idősbb hívassék meg a főrendiházba. Az egyetemes konvent felszólalt e tervezet ellen s küldöttséggel és felirattal kérte a miniszterelnököt, hogyha minden, a legkisebb, a reformátusok bármelyik egyházkerületénél többszörösen kisebb lélekszám felett pástorkodó r. és g. katolikusok és g. keleti püspök, mert püspök, bennül a főrendiházban, birjon e joggal minden protestáns püspök is. S volt egyházkerület, mely püspökét utasítani akarta, hogy a meghívást csak e feltétel teljesítése után fogadja el. Tisza megtárgyalta egyháza legfőbb hatóságának e kérését. Protestáns szempontból egészen helyes és korrekt érveléssel, hogy t. i. a protestáns egyház nem episcopalis s az egyhá-

zat nemcsak a püspök, mint egyházi, hanem a főgondnokok, mint világi elnökök is képviselik, pedig az 5-5 főgondnok közül is a 3-3 idősbb fog behivatni. Igaz, hogy a főgondnokok alig egy két kivétellel vagy képviselők vagy különben is főrendiházi tagok s így az ő képviseletük a főrendiházban nem érvényesül, de az elv azért megállhat. — S talán még fontosabb a másik ki nem mondott indok, hogy a címzetes püspökök kimaradását a főrendiházból csak ezen az áron lehetett keresztül vinni s ezzel demonstrálni azt, hogy a katolikus címzetes püspök még sem olyan püspök, mint a protestáns püspökök közül legalább az idősebbje!

— **Francia-orosz ölekezés.** Carnot elnököt az aixi pályaudvarban az összes hivatalos egyéniségek várták, köztük volt báró Mörenheim orosz nagykövete is, ki Giers sajnálatát fejezte ki a fölött, hogy Carnot-t nem üdvözölheti, miután ágyban fekvő beteg. Ribot és Freycinet miniszterek ezután meglátogatták Gierst. A látogatásnál báró Mohrenheim is jelen volt. Carnot-t a városházán számos küldöttség üdvözölte; köztük volt az iskolás gyermekek küldöttsége is, melynek vezetője orosz nemzeti ruhát viselt s egy költeményt szavalt, mely a francia-orosz szövetséget ünnepelte. A jelenlevők erre zajosan éltették Oroszországot, Carnot-t és a köztársaságot. Carnot megcsókolta a gyermekeket és azt mondta: „Megölelem Oroszországot.“

— **A titkos orosz okmányok.** A hirhedt dementi, a melylyel Siskin orosz külügyminiszteri államtitkár a szófiai „Szvoboda“ által közölt orosz titkos okmányokat koholtaknak nyilvánítja szövegében a külföldi képviselők-höz intézve — következőleg hangzik:

„Miután a külföldi lapok legnagyobb része különféle értelemben közölte és magyarázta, amaz állítólagos okmányokat, a melyek a „Szvoboda“-ban megjelentek s a melyek a czári kormányoknak és külföldi ágenseinek tulajdonítottak, felhatalmaztatik ön, hogy amaz okmányukat kategorikusan apokrifeknek nyilvánítsa.“

Nos, mit csinált volna akkor? . . . Maga se tudta. De csakis egy asszony agyában szülemelhetik meg ily botor gondolat.

Tizenegynap mulva, hogy Marietta éppen fésülködött, Jean, ki valamit elfelejtett, váratlanul a szobába lépett.

— Isten veled, — szólt átkarolva feleségét Egyszerre meghökölt.

— Milyen különös, — szólt, — az ember azt hinné, hogy hajad rövidebb lesz.

— Gondolod? — felelte Marietta sebesen feltekerve mindkét fonatot. Becsületesemre, magam is úgy veszem észre, hogy egy idő óta sok kihull.

— Kérj valami vizet . . . Hisz ezer ilyféle szer létezik!

— Pah — boldogság!

Nyolcz nappal később, hogy ágya fölé hajlott, hogy a reggelen kissé lusta Mariettától elbucsuzegek, Jean hirtelen felkiáltott:

— De szivem, mind a hajad kihull. Hisz alig van már valami!

— Igen, igen, — siránkozott Marietta, arczát a párnák közé rejtve. — Napról-napra hullanak. S ha nem lesz több, nemde nem is szeretsz többé?

— Rossz asszony; e szavakért megérdemelnéd. De légy nyugodt, ha ma megcsinálom üzletemet, úgy ismét megnövesztjük hajadat. Jót allok érte!

Mikor deket harangoztak, Jean haza érkezett s az ajtót oly erővel csapta be maga után, hogy minden ropogott és recsegett.

— A dolog jó kerékvágásban van! — kiáltotta. — Az alkut megkötöttük. Ugy látszik, hogy tehetségem van, nagy tehetségem van, Háromszáz frankot adnak egy hónapra! . . . Pern, Pactolus és Golkoné! S tizenegynapra előre fizetek . . . Nézd, hogy ragyogok a sok aranytól!

A könnyelműség.

A mai társadalomban a könnyelműség nemcsak megrázó drámákat, de kacagató vigjátékokat is produkál. Mindkét esetben szomorú jelenség ez és valóban gondoikozóba ejti a komoly szemlélőt. Az a dráma, melynek utolsó jelenetét egy pisztoly eldörrenése fejezi be, éppen olyan kacagató jelenség, mint a milyen mélyen elszomorító annak a vigjátéknak humoros vége, melyben mindenki mulat, csak egyedül a filozófus sir. — A ki a lélektant nem a könnyből tanulja, de az élet csodálatos és sokszor érthetetlen bonyodalmaiban keresi a tudomány kulcsát: szomorúan nyitja fel azt a zárt, melynek ajtaja bevezet az élet-iskolába. Látja ott, hogy hazugság minden: az a kacaj, melyet hall, egy társadalmi kérdés gunyos megoldása; az a sirás, melylyel együtt zokog: egy boldogtalan szív keserű humora.

És mi nem értjük ezt a kézzel fogható igazságot. Kacagunk a más nyomorúságán. És sirunk a más boldogságán. Minden ember egy anyagból van gyurva és ez anyag — igaz; de tele van szivünk, lelkünk — hazugsággal. Nem hisszük már, hogy van becsületesség. És ha hisszük? Mindenesetre csalódunk. Ez már olyan természetes dolog, mint az, hogy a koromsötét éjre piros hajnal ébred s a fény sugarzó napra alkony szenderül.

Ma már a családások korszakát éljük. Fényes fogatok csengő bongó zajjal iramlanak tova és ott repül utánok a — váltó; angyalszámba sorozható gyermekek, elragadó és divatos hölgyek, „gigerlisen“ szép férfiak nyomába, szemtelen kacérsággal jár a kontó, becsületes családapák, szorgalmas gazdák, spekulans bankárok, ügyes és okos iparosok kezében csodálatos fényt sugároz a — pisztoly! Szerelmes szive dobbanásában, bámulat, imadás, rajongás közepett, — ott bandukol az a hitvány — érdek.

Hát ez tekintetes, nemes érdemes társadalom a könnyelműségnek mind olyan jelensége, a mely utóvégre is meg kell, hogy szólaltassa a sajtót. Mi e helyen elmondjuk a hibákat, olyan igazán, amint azt az élet változó körülményei közt tapasztaltuk, elmondjuk őszintén, mert mi is érezzük a korszellem könnyelmű csapongásait.

Es Jean nagy büszkén öt Louisd'ort dobott az asztalra.

Marietta bámulva tekintett reája.

— De én istenem, — kiáltá hirtelen, — mit jelentenek ezek a flaskák?

— Ezek ismét megnövesztik hajadat, madame! Tizenkét flaskó az első cézegektől! Kiraboltam az összes illatárkereskedőket!

— És te vetted . . .?

— Ötven frankért, se több-, se kevesebbet!

Marietta azt hitte, hogy elájul.

— Nos, akkor szép dolgot miveltél?

— Hogyan?

— Hisz hajam nem is hullott ki, te szerencsétlen! Ide nézz!

— És két kezével megragadva sárga parókáját, a magasba emelte és mikor férje megrettenve, tátott szájjal állott előtte, hangos kacagásba tört ki:

— Lehetetlen! — szólt Jean tompa hangon.

— Miért lehetetlen? — incselkedett Marietta.

— Levágva! . . . Te levágattad!

— Édes istenem! Hisz élnünk csak kellett, egy hónap óta nem volt egyetlen garasunk sem.

Jean egy perczig mozdulatlanul, némán állott. Azután gyöngéden keblére vonta és csókot nyomott nyomlokára.

És mikor Marietta mindent engedett magával csinálni, érezte, hogy két nehéz, forró könny-csepp hullott hajára.

— Te kis bolond, — szólt mosolygva, — legyen eszed! Ismét megnől majd, mert lásd, ez a két csepp itt fejemen többet ér mind a tizenkét flaskódnál!

etta. — S ez szerencse is, mert ilyen dolog nagyon drága lehet.

— Nos huszonöt frank.

— Igazán?

— Igen. Az be fogja látni, hogy a művésziessen elkészített hajak értéke emelkedik.

— Bizonyára. De érnek-e a hajak magukba véve is valamit?

— Természetesen. Ezek is például tizenöt frankba kerültek.

— Tizenöt frank! Mennyit érnek meg akkor az én fejemen levők?

— Megengedi, hogy ezt az értékes fejdísz megnézzem?

Marietta levette a fésüt s feje gyors hátravetésével megengedte, hogy dus hajfürtjei vállaira hullámozzanak.

— Ej be szép haja van, — szólt a fodrász, de rögtön meggondolva magát és üzletet sejtve, nyugodtan folytató — nos körülbelül, jól megfizetve 100 frankot érnek. Eladja őket?

— Ma nem — mondta Marietta, miközben keze egy mozdulatával ismét feltűzte kontyját, — talán a következő napokban. A sok haj egy idő óta nagyon nyomja fejemet.

— A dolgot akképen is csinálhatnók, hogy ne kőne egyszerre levágni valamennyit. Részletekben is megveszem.

— Jól van, jól. Legközelebb meglássuk. És Marietta kissé elbusulva tért haza. Jean éppen a dejeuner-re várakozott.

— Hallod, — szólt kacagással Marietta, — tudod-e, mit ajánlott a szomszéd fodrász?

— Nem.

— Száz frankot akar adni hajamért!

— Milyen örült gondolat!

— Eh, az ember nem tudhatja. Ha egy napon elfogy pénzünk, ez még segítségünkre lehetne.

De Jean hirtelen nagy dübbe jött s fenyegetődzött, ha még egyszer meg meri próbálni. . .

Látjuk, hogy egyformán és a világ átsikamlis: ni, kikötni a ragyog neki nézve.

A mai ségei mind b o l d o g a fogása szerint nyek számba mondom. Ez a sok magy ime a követ

1. Bár szön minden

2. Dajk sirókészleted

3. A n karodjál az

4. Ha haltak soráb kola első osz nines. —

5. Egy esetre előbb mennyit és kezedenél legy

6. Ha kagylói telje kelni, zongó Édes kellemo

7. A n leges, akar csinálni, „rö

8. Ha gyar nyelvet meg németül szul és még játhatod.

9. Tan hogy ki vari mindig ott k

10. Ha tást vezethet megérdemelj dolog főzni. dászni és ká

11. Fé dig kérdezd kit? Ha meg közönség, le nem szeret.

12. Leg arra nagyon Teremts nép és igyekezzél hogy e e kú Kártya, bilian szórakozást!

13. Vig Adf estélyek ne higgy ann Soha nem ság-e az?

14. Két dits: hazudj higgy a hize

15. Ha melyeket a lödd főbe ma Kedves

mi a könnye tanácsok mir boldogsággal van fejte az zöd a könny

A tör

(K.) Jog lalnak el a Törvényhozás vényhatósága az új államr

Látjuk, hogy minden ember egyformán okos és egyformán bolond. Okos, mikor az árral uszik és a világ események tengerén gondatlanul átsikamlík: és bolond, mikor nem tud megállani, kikötni azon a zátonyon, a hol minden ragyog neki — és minden boldogító reá nézve.

A mai társadalom könnyelmű, léha egyéniségei mind egy huron pendülnek: mindenik boldog akar lenni. De nem egyéni fel fogása szerint, hanem „a társadalmi követelmények számbavételével.” Értik-e mi az?.. Megmondom. Egyszerű dolog, még nem is kell hozzá sok magyarázat. A társadalmi követelmények ime a következőket szabják elő:

1. Bárhol szüless, okleveles bába fürdőzésön mindennap.

2. Dajka tápláljon, vagy vonulj meg egész sirókészletteddel egy lelencházban.

3. A mint beszélni megtanulsz, rögtön t akarodjál az óvodáta.

4. Ha nem tartozol a hat éven alul meghaltak sorába, feltétlenül iratkozzál be a népiskola első osztályába és tanulj, ha van eszed, ha nincs. —

5. Egyél, a mikor éhes vagy, de minden esetre előbb kérdezd meg az orvost, hogy mit, mennyit és mikor? A karlolsav oldat mindig a kezeden legyen,

6. Ha a kezed elég ruganyos, füleidnek kagylói teljesen kifejlődtek: feltétlenül tanulj énekelni, zongorázni, czimbalmozni és hegedülni. Édes kellemes dolog ez.

7. A mint az első vonalat — akar függőleges, akar vízszintes legyen az — meg tudod csinálni, „rögtön csapj föl” festőnek.

8. Ha már meg tudod különböztetni a magyar nyelvet az idegentől: tüzön-vizen tannlj meg németül, francziául, angolul, oroszul, olaszul és még törökül. Az oláh nyelvet is elsajáthitad.

9. Tanuld meg, folytonos szemlélődés után hogy ki varrja a legdivatosabb ruhát: öltözeteid mindig ott késztesd.

10. Ha már odáig fejlődöttél, hogy a háztartást vezetheted: fogadj olyan szakácsnét a melyik megérdemlje a tíz forint havi bért. — Ostoba dolog főzni. — Ha férfi volnál: tanulj meg vadászni és káromkodni. E nélkül meg nem élsz.

11. Férfjhez menetel előtt szeress, de mindig kérdezd meg a telekkönnyvezető urat, hogy kit? Ha meg akarsz nőszülni tisztelt férfi olvasó közönség, legalább is olyan nő után indulj, a ki nem szeret.

12. Legyen társadalmi állásod bármilyen: arra nagyon ügyelj, hogy legyen szórakozásod. Teremts népkört iparos olvasó együletet, kaszinót és igyekezzél összes keresményeid felhasználni, hogy e e kultur intézmények föl virágozzanak: Kártya, biliard, kugli stb. csábítóan ígérk a szórakozást!

13. Vigyáz, hogy mindig beszéljenek rólad. Adf estélyeket: kocsiban járj: udvarolj és soha ne higj annak a ki jót, — igazat mond. — Soha nem tudhatod, — hogy nem hazugság-e az?

14. Két dologra mindig nagy figyelmet fordíts: hazudjál, de még magadnak is és szentül higj a hízlekedőnek.

15. Ha meguntad már azon állapotokat, melyeket a modern társadalom ráerőszkolt: lödd főbe magadat nagyon egyszerű dolog ez.

Kedves olvasó, én mindent elmondtam, a mi a könnyelműsége vezetett, de mivel ezek a tanácsok mind nem érnek föl egy makulányi boldogsággal, azt tanácslom hogy szeress és meg van fejte az a tan, melynek hatalmával legyőződ a könnyelműség ördögeit.

a. — o

A törvényhatóságok és a mezőgazdaság.

— Két czikk. —

I.

(K.) Jogforrásaink között előkelő helyet foglalnak el a törvényhatósági szabályrendeletek. Törvényhozásunk teljes respektussal volt a törvényhatóságok szabályalkotási joga iránt, midőn az új államrendben is fentartotta s e jogot csak

akképen szorította meg, hogy a szabályrendeletek a törvényekkel és a kormányhatályban levő szabályrendeleteivel nem ellenkezhetnek s a községek törvényben biztosított önkormányzati jogait nem sérthetik.

Ez a megszorítás annak tulajdonképen nem nevezhető, hanem inkább széleskörű fölhatalmazásnak, ha fölgondoljuk, hogy törvényhozásunknak nem volt elég ideje új államrendünk törvényanyagát teljesen kiépíteni. Miután pedig a kormány rendelet-szabályozási jogával csak a pozitív törvények alapján, azok általános intézkedéseit tovább fejtőleg él rendszerint s csak igen kivételes esetekben ad ki törvénytől, ugynevezett szükségrendeleteket, a törvényhatóságok autonóm szabályalkotó működésének jogilag igen tág tér nyílt.

A törvényhatóságok szabályalkotó működése azonban a legujabb időkig, a mult évtized közepéig körülbelül, természetesenül saját belserveszetük kiépítésére irányult. Egyszerre jóformán belecseppentek a modern állami élet új rendjébe, egészen új feladatok tártultak fel előttük. Ha végig tekintünk törvényhatósági szabályrendeleti gyűjteményeinken, tapasztalni fogjuk, hogy azok tartalmának tulnyomó részét szervezeti, ügyrendi s eljárási, szóval inkább szervezeti és alaki szabályok, mint anyagi jogszabályok képezik.

A mezőgazdasággal kapcsolatos, hatósági tevékenységi körbe eső ügyeket e szabályok alig érintették. E tekintetben tehát sokáig kettős hiányban szenvedett közigazgatási jogrendszerünk. Nem voltak pozitív anyagi jogszabályaink, nem voltak alaki szabályaink. Ezekhez járult a szervezetben rejlő harmadik nagy hiány, annak a mezőgazdasággal kapcsolatos ügyek intézésére alkalmatlan volta.

E három hiány összehatása magyarázza meg azt, hogy a tulajdonképeni mezőgazdasági adminisztráció mostoha gyermeke volt közigazgatási rendszerünknek és még ma is annak nevezhető.

A szabályalkotás terén a mult évtized közepetáján némi tevékenységet kezdenek kifejteni törvényhatóságaink, különösen vármegyéink. E tevékenység azonban korántsem a törvényhatóságok spontán kezdeményezéséből indult ki, hanem kormányi akciónak volt az eredménye.

Fejlődő mezőgazdasági életünk mindinkább kezdte érezni azt, hogy a törvényhozás vele lépést nem tartott. Kiténtek régi, mezőgazdasággal kapcsolatos törvényeink hiányai, intézkedéseiknek az új körülmények között alkalmazhatatlan volta, különösen pedig nagyon sajnosan érezhetővé vált az, hogy a mezei rendnek egyetlen pozitív, törvényes bázisa, az 1840. IX. t. cz. teljesen elavult.

Ily körülmények között meg kellett indítani az akciózt a sürgős orvoslást igénylő bajok megszüntetésére, a naponkint fölmerülő szabályozást igénylő kérdések megoldására.

Már akkor előre látható volt, hogy a kérdések törvény által való, országosan egyöntetű szabályozásra alkalmatlanok, vagy még nem érettek. Midőn tehát megindultak a tanulmányok és munkálatok egy újabb mezőgazdasági és mezőrendőri törvény megalkotására, a kormány egyidejűleg fölhívta a törvényhatóságokat, a mezőgazdasággal kapcsolatos egyes kérdéseknek saját autonóm hatáskörükben leendő szabályozására.

Ily fölhívásra alkottattak meg például a kö z u t a k és k ö z t e r e k b e f á s í t á s á t elrendelő szabályrendeletek. Ezek szerint a községek köteleztettek a határukon átvonuló állami, vármegyei és községi közutakat, a mennyiben t. i. az utóbbiak szélességüknel fogva erre alkalmasak, törvényhatóságunkint különböző bizonyos határidőkben befásítani.

A f a i s k o l á k ü g y e h a s o n l ó m ó d o n került vármegyei szabályozás alá. A vonatkozó szabályrendeletekben nemcsak hogy minden község faiskola tartására köteleztetett, de sok helyütt ezeknek művelési irányai is meg lettek határozva.

Ugyancsak a kormány részéről történt felhívásokra alkottak meg a törvényhatóságok a kártékony állatok és növények irtásáról és a hasznos állatok oltalmazásáról szóló szabályrendeleteket.

Kiváló fontossággal bírnak a törvényhatóságok állattenyésztési szabályrendeletei, a melyek a tenyész apaállat-tartást a községek nézve,

az anya-állatok vármegyénként különbözőleg megállapított arányában, kötelezővé teszik. E szabályrendeletek hasonlólag a kormány fölhívása folytán alkottattak meg — s közbevetőleg megjegyezve — a czélnak valamennyi gazdasági kérdésről szóló szabályrendelet között leginkább megfelelőeknek bizonyultak mindeddig.

Az egészségügyi oktatás.

Debreczen, szept. 7.

Az egészségügyi óvintézkedések, akármily észszerűek és könnyen alkalmazhatók is, járványok idején a lakosság nagy részéről vagy éppen nem, vagy csak hiányosan vétetnek figyelembe. Tapasztalható ez most is a legkülönbözőbb irányokban. Igy pl. nyers gyümölcsöt, sőt félig érettet is, épp oly nagy mennyiségekben fogyasztanak most, mint azelőtt.

Ha az ember rámutat erre a nagyfokú gondatlanságra, rendesen olyan választ kap, melyből kitűnik, hogy a lakoságnak a fenyegető járvánnyal szemben teljesen fatalisztikus felfogása van, sőt az óvintézkedések fölött gunyolódna is. — Igaz ugyan, hogy a szigorú diéta a kevésbé tehetősek részéről nagyobb áldozatokat követel, mint azoktól, a kik nem riadnak vissza minden csekély kiadási többlettől s hogy a szegényebb lakossággal szemben epidemiák idején, erkölcsi tekintetben is nagyobb igényeket formálunk; de a főoka a legegyszerűbb s költség-gel nem járó rendszabályok mellőzésének másban rejlik, t. i. az egészségügyi lelkiismeretesség hiányában.

Arról, hogy mi válik javára a testnek, mi nem, a lakosság tulnyomó része fogalommal sem bír és ugyszólván hozzáférhetlen a tárgyilagoss, józan érveknek is.

Az a l a p h i b a a b b a n r e j l i k, hogy az iskola és a nevelés csaknem teljesen mellőzi az egészségügyi tanítást, hogy a tantervben mindent találunk, csak olyasmint nem, a miből a gyermek és a felnőttbb tanuló saját testét és egészségét illetőleg annyi előzetes tájékoztat nyerhetne, hogy szükség esetén megértse a hatósági rendeletek s tanácsok czélzárúságát. A test táplálkozásáról, a fontosabb tápszerkről, a beteg-ápolásról és az első segélynyújtásról az alap-elemeket meg kell ismertetni már a gyermekekkel, ha azt akarjuk, hogy a polgárok, általános veszedelem idején, hathatósan támogassák a hatóságot.

El kellett ezt mondanunk a mostani fenyegető vész idejében. Okuljanak belőle azok, a kiket illet.

Különlélek.

* **Életmentő magyar tengerészek.** Genuában tegnap óta heves délnyugati szél fúj, mely nagyon megnehezíti a kikötőbe való bejutást és sok balesetnek lett okozója. Egy halászbárka, melyben hat személy ült, felbillent, de a Rudolf trónörökös nevű osztrák-magyar pánczélos fregatta matrózai mind a hat embert megmentették. A magyar matrózok eme hősi önfeláldozása nagy lelkesedést keltett a lakosság körében.

* **Üshun-temető Csongrádon.** Csongrád város szélső, ugynevezett fohásztuczájában, mint nekünk írják, érdekes ásatások folynak most Farkas Sándor muzeumi megbízott vezetése alatt. Sok régiségre akadtak már. A halottak lábball keletnek pihentek s majd mindegyik mellett sólyom és kutya csontmaradványai heverték. Oriási karesontokat is leltek, de ezeket visszahányják a földbe. Az ásatások e pillanatban szünetelnek, mert a háztulajdonosok nem kapták meg a kikötött ötven forint díjat az udvarok feldulásáért s nem hajlandók kárt szenvedni a tudományokért. A szakértő azt hiszi, hogy sok igen drága leltre akad itt s a télig is eltart a munkája.

* **A házibarát miatt.** Nagykanizsán véres családi dráma játszódott le e hónap 3-án. Krö-mayer Henrik kárposit nejét ugyanis az esti órákban véresen, eszméletlen állapotban találták. Az arca össze volt vagdalva és a kézifejével ejtett sebekből csak úgy ömlött a vér. A férjét nem találták sehol, míg végre reggel öt órakor a disznóólban akadtak reája. Halva volt és mellette kis üvegben ott feküdt a mérég, melylyel megmérgezte magát. Zsebében levelet találtak, mely-

1892/261

3-4. lap a híreg hí

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva
pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, aug.
3-ig zárva.

A kir. ítélő tábla hivatalos órái d. e. 8-12-ig, a.
u. 2-6 óráig. — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár
nyitva d. e. 9-11, d. u. 8-4 óra közt; vasárnap és ün-
nepnap d. e. 10-11 óra közt.

Szeptember 11. A debreczeni munkás dalegyesület
szászlehelavatósi ünnepélye a Margit fürdőben

Szept. 18. A debreczeni termény- és áruaktár
résztvényitársaság közgyűlése a városháza nagytanácsster-
mében.

— **A színházi bizottság** tegnap délután a városháza nagy tanácsfermében, Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester elnöke alatt, ülést tartott, melyen a Leszkay András által benyújtott társulati névsor került elbírálás alá. Már az ülés elején kifejezte Komlóssy Dezső bizottsági tag, hogy a múlt szezonban „annyira hallatlanul skandalózus repertoárja volt a színháznak, a minőt a színház legszomorubb korszakában, a Temesvári idejében sem ért meg. A színház művezetője: Ronaszéki Gusztáv nem felelt meg a közönség jogos igényeinek. Boczkó S. a bérlők által sürűen emelt panaszokról tesz említést és esatlakozik Komlóssy D. kijelentéséhez azzal, hogy a művezetőség nemcsak a műsor megállapításában mutatott értelmetlenséget és hanyagságot, hanem a szerepek kiosztásában is, mert nem tudta kellőképp kihasználni a rendelkezésre állott műsorokat és így gyakran a legelhibázottabb szereposztásban volt kénytelen a közönség egyes darabokat végignézni. Ezeket csak alapos reformok segíthetnek, még pedig olyképp, hogy a jövő direktorával a szerződést szigorubbán és határozottabban jelölt kikötésekkel kell megszerkeszteni, hogy ezáltal a színházi bizottság hatásköre és rendelkezési joga megnagyobbítva legyen. A bizottság tehát határozatiag kimondja, hogy a művezető nem felelt meg az igényeknek és egyben utasítja a színházi bizottság az igazgatót, hogy ezután a színházi bizottsághoz minden hónapban előre nyújtsa be munkaprogramját, melyben jelezve legyen a jövő hónapra kitűzött régi és új darabok jegyzéke és a lehetőség szerinti azok előadásának sorrendje. Természetesen érvényben marad ezutánra is a színház igazgatójának azon kötelezettsége, hogy a heti műsort a színházi felügyelő útján a polgármesternek, mint a színházi elnöknek bemutatja. Miután annak, hogy a heti műsor csak utolagosan mutattassék be, éppen semmi értelme, — a színház igazgatójának előre való benyújtására utasítja a bizottság. — A névsor tárgyalásánál élénk vita keletkezett. A primadonna-kérdést a bizottság kénytelen-kelletlen megoldottnak tekinti és ámbár kifejezi azt a nézetét, hogy Réthy Laura helyét az újonnan szerződött két primadonnával: V. Margó Céliával és Órley Flórával nem látja betöltöttnek, tekintve azt, hogy az igazgató már végérvényes szerződést kötött az új tagokkal, kénytelen belenyugodni ebbe az állapotba. A többi szerepkörökre vonatkozólag, melyeknek betöltését a színházi bizottság a f. év április 24-én tartott ülésében sürgette, Komlóssy Dezső biz. tag azt az indítványt teszi, hogy bár a benyújtott névsorban a drámai hősanya, alt-énekesnő és hős szerepkörébe vannak töltve, tekintve azt, hogy különösen a hős és alt-énekesnő szerepkörébe olyan tagok vannak szerződve, kiket a bizottság nem ismer, kéri kimondatni azt, hogy a szerepköröket nem tekintik betöltöttnek, hanem utasítja a színház igazgatót, hogy azok betöltése iránt intézkedjék. Dr. Kola ez ellenében azon indítványt terjeszti elő, hogy a bizottság által nem ismert új tagok felől a színház igazgató személyes felvilágosítását várja be a bizottság és hívja meg e célból egy legközelebb tartandó ülésre. A bizottság ezt elhatározza. Zöld M. kéri e határozatnak jegyzőkönyvbe vételét, hogy ő azt a városi tanács elé terjeszthesse. A bizottságnak eddig tartott ülésein a színház igazgató nemcsak személyesen — de mindig a művezetővel és a titkárral jelent meg; a bizottságot jelenlétükkel feszélyezték és valóságban befolyásolták határozataiban. A polgármester felvilágosításai után elállott a kérelmétől és a színházi bizottság felfüggesztette ülését addig, míg a színház igazgató személyének evonásával azt folytathatja és csak az igazgató

felvilágosításai után fog határozatot hozni. — Ezután a bizottság zárt ülésben a színház igazgatójának a hírlapok iránt tanusított eljárását vette bírálat alá. Nagyon visszásnak találja azt a körülményt, hogy a színház igazgató a helyi hírlapok iránt olyan merev álláspontot foglal el; nem kötelezi ugyan a szerződés az igazgatót, de úgy a színház, mint a debreczeni színház reputációja érdekében kívánatosnak tartja a bizottság, hogy az igazgató a helyi hírlapok iránt nagyobb figyelmet tanusítson ezután, mint tette eddig. Az elnök ezután az ülést feloszlatta. — Öszinte köszönetünket fejezzük ki a bizottságnak, hogy a mi külön házi ügyünkkel foglalkozva, megelégette azt a bántó visszasságot, melynek egyedül az igazgatóság és illetőleg a művezetőség volt az oka. Mi mindig megtettük és meg fogjuk tenni ezután is bíráló megjegyzéseinket a színház minden irányu működésére, akár tetszik ez a színház igazgatójának, akár nem, akár respektálja a bizottság jóindulatú óhaját, hogy figyelmes legyen a hírlapok iránt, akár nem. Minket az a szempont vezérel, hogy a sajtónak kötelessége a kultur-mozgalmakról tárgyilagosan referálni. — Ismételtén kifejezzük köszönetünket a bizottságnak; azt a helyrehozhatatlan hibát azonban, melyet a színházi bizottság tegnap ismét elkövetett, nem halgathatjuk el. Az újonnan, fontos szerepkörökre szerződött tagokra nézve, dacára Komlóssy Dezső helyes tiltakozásának, az igazgató felvilágosítását várja be. Nagyon naiv embernek kellene Leszkay András színház igazgatójának lennie, ha az általa szerződött új tagokról nem a legjobbat, nem a legszebbet mondaná. Arról biztosíthatjuk a t. bizottságot, hogy Leszkay egyik foga magasztalni társulata minden egyes tagját, még azokat is, a kiket nem ismer. És se a hős, se az alt-énekesnőt nem ismeri. Föl kellett volna tételünknél a színházi bizottság minden egyes tagjáról, hogy mint ilyen, érdeklődéssel viseltetik a vidéki színészet iránt és így hallania kellett volna azoknak a neveit, a kik új tagokul, elsőrendű szerepkörökre vannak szerződve. A tegnapiak után nem merjük ezt a színházi bizottság minden tagjáról föltételezni. Csak annyit jegyzünk meg, minden kommentár nélkül, hogy Komlóssy Dezső a bizottság plenuma előtt a következő nyilatkozatot tette: „Az igazgató előterjesztéseiben nem lehet föltétlenül bizni, mert neki érdekében áll társulata tagjairól csak jót mondani.“ — A társulat ügye a tegnapi famózus határozat által nem levén befejezve, érdeklődéssel várjuk a tárgyalás folytatását.

— **A kereskedelmi akadémián** f. hó 11-én hétfőn veszik kezdetüket a tanórák. Az uszási tanfolyam megtartását, melyet mint jeleztük, szintén felvett programjába a keresk. akadémia tanári kara, a keresk. kamara felügyelő bizottsága nem hagyta jóvá. Így tehát a keresk. akadémiai növendékek nem fognak uszási tanításban részesülni.

— **A debreczeni jóteköny nőegylet** ma délelőtt a rendszeresített árvaházi iskola megnyitó ünnepélyét az árvaház péterfia-utcai helyiségében. Dacára a kedvezőtlen időjárásnak, szép és díszes közönség gyűlt össze. Ott láttuk Veressné Szathmáry Teréz és Berger Henrikné elnököket, továbbá Máyer Emilné, Sággy Gyuláné, Paksy Imréné, Szalár Ferenczné, Kaszanyitzky Endréné, Szabó Kalmáné, Legányi Gyula drné, Áron Manóné, Moldoványi Ignáczné stb. urhölgyeket. Az ünnepély 11 óra után vette kezdetét, mikor is az összegyűlt közönség elé, Székely Melinda tanítónő felvezette az egyformán öltözött árvaház növendékeket, kik az ünnepélyt énekkel kezdték meg. Az ének elhangzása után Könyves Tóth Kálmán lelkész, teljes papi ornátusban foglalta el a szószéket s rövid főhászt mondott az árvaház növendékeiért s mindazokért, kik az árvaház és az ezzel kapcsolatos iskola szent ügyeit a szívükön viselik. A főhász végeztével Eötvös Károly tanfelügyelő mondott emelkedett hangú beszédet, röviden vázolván az árv. nőisk. nevelési oktató intenczióit.

Az igen szép beszéd után, mely Stefánia özv. trónörökösne mint az árvaház védnöknőjének életével végződött, K. Tóth Kálmán mondott köszönetet a tanfelügyelőnek mindazon fáradságaiért és érdemeiért, melyeket dacára több oldalú elfoglaltságának, az árvaház felviragozásáért tanusít. Ezt követőleg a kis árva leány-növendékek éneklése után az ünnepély 12 óra tájban véget ért. A szép eszme, az árvaház növendékeinek felviragozása érdekében nem mulaszthatjuk el ez intézmény legmelegebb ajánlását. A felvétel, illetve a beiratkozás még mindig tart. Egyelőre csekély 80 frt fizetés mellett teljes ellátásban részesülnek a növendékek, mindennemű kedvezményekkel. Nem csak egész árva gyermekeket, de fél-árvaakat, nem csak helybeli, de más városi születésű és illetőségű leányokat is felfogad növendékébe. Azonkívül külön tanításban részesülhetnek azok is, akik csekély havi díj mellett kevesebb idő tartamra bejárhatna különösen a kézimunka tanításokra. Az intézetet ajánljuk a nagy közönség figyelmébe.

— **Az egyetemi kisasszony.** Simli Mariska már néhány esztendő óta napirenden van, részint mint maturáns, részint mint egyetemi hallgató, részint mint klérikus-kisasszony. De mindenképpen mint hányatott nő, excentrikus nő, a kin egyszerre mosolyogtunk és sajnálkozunk. A sokat emlegetett kisasszony tizenhat esztendő volt mindössze, mikor az érettségi vizsgálatokat kitűnő sikerrel elvégezte. Az érett kisasszony ekkor, mint rendkívüli hallgató beiratkozott a budapesti egyetem bölcséleti és teológiai fakultására. Atyját szomorú sors érte. Elspekulálta minden vagyonát és öngyilkossá lett. Simli Mariska magára maradt. Elvégezte ugyan a tanári pályát, de nem talált katedrát. Az egyetemi kisasszony most, mint nekünk jelentik, Kisvárdán telepedett meg, a hol a klasszikus, az angol franczi. otasz és nemet nyelvek tanítására folyamot nyit. Ez a békés és zajtalan foglalkozás kétségkívül csak előnyére fog válni a sokat emlegetett egyetemi kisasszonynak.

— **Tanítóválasztás.** Az ágost. evang. egyház iskola felügyelő igazgatósága f. hó 12-én fogja megtartani gyűlését a Kubacska István távoztával megüresedett tanító helyek beváltása tárgyában. Két állomás jött ugyanis üresedésbe; egy fiúiskolai és egy nőnevelői. Az előbbi elnyerésére, mint már jeleztük Tóbor N. magán nevelőnek lehet nagy reménye, míg az utóbbira kompetens forrás szerint Grósz Irma nagyszabeni tanítónőt fogják megválasztani.

— **Elítélt kondás.** Szabó József kondás, kinek szándékos emberölés büntette miatt, tegnap tartott a végtárgyalás a debreczeni törvényszéknél. 13 évi fegyházra, 10 évi hivatal vesztésre, 500 fét kártérítési összeg megfizetésére és 16 frt 50 kr. eljárási költség megtérítésére és 25 frt védő díj megfizetésére ítéltetett. A vádlott fegyházbüntetésébe 5 és 1/2 hónapot kitevő vizsgálati fogsága beszámított. A vádlott felebezést jelentett be az ítélet ellen.

— **A debreczeni vadásztársaság** folyó hó 9-én, pénteken délután 5 órakor a gazdasági tanintézet II. számú termében választmányi ülést tart.

— **Hivatalvesztett alkapitány.** Emlegettük volt lapunkban, hogy Hajdumegye alispánja: Rásó Gyula kir. tanácsos, fegyelmi vizsgálatot indított Szoboszló városa rendőralkapitányára: Fehér Gábor ellen. Ez a fegyelmi vizsgálat most befejeztetvén, az alispán a leg-súlyosab beszámítás alá eső fegyelmi vétségben találta Fehér Gábor alkaptányt vétkesnek s ennek folytán hivatalvesztéssel büntette. Az ítélet több konkrét eset fel-sorolása után indokában a következőket mondja: Ezekhez hozzájárul az, hogy mint a katonai ügyek kezelőjétől az időszaki kimutatásokat, egész hivatalos működése alatt csak sürgetésekre s mindig késedelmesen s többször rosszul szerkesztve lehetett bevenni; mindezeknél fogva, minthogy Fehér Gábor hivatalos működése ideje alatt oly nagymérvű felületességet,

könnyelműséget és hanyagságot tanusított, mely hivatal viselésére képtelenné teszi, őt a köz- és magán-érdekek szem előtt tartásával, hivatal vesztéssel kellett büntetni.

— **Elfogott tolvaj.** Tegnap éjjel a Nagyvaradról érkező vonaton a rendőrség egy nagyvaradi illetőségű egyént fogott el, ki ott egy kereskedésbe volt alkalmazva s gazdájától 21 forintot állítólag ellopván, városunkba szökött. A rendőrség letartóztatta az állítólagos tolvajt s az a III. ker. kapitányságnál várja büntetését.

— **Lutri per.** Érdekes lutri-per képezi beszéd tárgyát Debreczenben. Ugyanis egy helybeli nagy kereskedésben, az alkalmazottak egyike több számot megrakott a lutrira, melyek közül három szám kijövéen, csinos ternót csinált. Azonban a lutris kisasszony csak a reskontót töltötte ki hibátlanul, míg a könyvbe hamis számokat írt. A lottó igazgatóság megtagadta a nyerőnek a ternó összeg kifizetését. Érdekes dolog lesz megtudni, hogy vajjon, hogy szolgáltat igazságot a törvény.

— **Ifjusági mozgalmak.** A helybeli kereskedelmi akadémia fiatalsága, e hó 10-én szombaton fogja megtartani ifjusági gyűlését az akadémia régi helyiségében, melyen a magyar és német nyelvű önképzőkörök tisztviselői karát fogja megválasztani. Az ifjusági elnökségre ez ideig két jelölt van és pedig Suchán Elemér és Bodnár Géza III. éves tanfolyam hallgatók, kiknek mindenike, mint ifjusági alnökök fungáltak az előző években és vettek részt az ifjusági mozgalmakban. Ugy az előbbinek, mint az utóbbinak erős, nagy pártja van.

— **A sikkasztó családja.** Bőszörményből írják: Az elfogott sikkasztó Kovács Endre még mindig a h.-bőszörményi fiók fogházban van, s mint tudjuk addig nem is fog az ügyészség börtönébe szállítani, míg az elsikkasztott összeg végleg megállapítva nem lesz s az előzetes vizsgálatot Morvay Géza kir. aljárásbíró be nem fejezi. Kovács neje és gyermekei a napokban költöztek H.-Nánásra, mert dacára annak hogy Kovács könyvelő elfogatása előtt 3 nappal is sikkasztott, mégis családja megélhetésére egy árva krajczár sem maradt.

— **Táncmulatság.** A h-dorogi önkéntes tűzoltó egyesületnek m. hó 28-án az ottani nagyvendéglőben rendezett táncmulatsága erőkölesileg fényesen sikerült anyagilag meg 65 frtot jövedelmezett. Az elélt sikerért a legfőbb érdem dr. Demkó Ágoston tűzoltó főparancsnokot illeti. A tánc az udvaron zöld galyakból készített s díszes lámpásokkal épített sátorban volt: a négyeseket 20—30 pár táncolta. A mulatságon mindenik társadalmi osztály rangkülönbség nélkül részt vett.

— **A bőszörményi takarékpénztár** rendkívül fontos határozatot hozott 1892 aug. 29-én tartott rendkívüli közgyűlésén. Kimondotta, hogy egy a betevők, mint az első hazai takarékpénztár, melynél az intézet visz számlolási hitel útján nagyobb összeggel van túl terhelve, hírlapi nyilatkozat, utóbbi pedig külön értesítés által is megnyugtatóndók, hogy a pénzeiket nem félhetik, mert a város felelős egész vagyonával egy a betevőkért, mint egyéb tartozásaiért. Ezen nyilatkozat teljesen megnyugtathatja az érdekeit feleket, mert a mely pénztintézetért egy vagyos város a felelős, ott csakugyan nem lehet ok semmi aggodalomra. Helyben hagyta a közgyűlés az igazgatóság azon intézkedését is, hogy egy kötvény mint váltóbeli tartozások minden lejáratkor öt százalékkal törlesztendő, s mindaddig törlesztendő, míg a felmondott betétek vissza nem fizetettnek az intézet által újabb kölcsönök helyezettnek ki. Ez ismét az adósoknak szolgál megnyugtatósságra, s reájok egyáltalában nem esik sérelem akkor, mikor törlesztésre szorítálnak, mert végre is tartozás a k a t e l é b b u t ó b b vissza kellett volna fizetniük. A vizsgálat eddigi eredményéről szóló jelentést, valamint az azzal kapcsolatos igazgatósági intézkedéseket szinte jóvá hagyta a közgyűlés. A lemondás folytán megüresedett igazgatói állásra sótóbbbsággal Kovács Sándor ügyvédet, aligazgatói állásra Fábrián Antal birtokost választotta meg, pénztárnokul Karap Ferenczet, könyvelőül pedig továbbra is ifj. Karap Imrét, mint helyettes tisztviselőket alkalmazta a közgyűlés. A közgyűléshez beadott jelentésből kiténik, hogy

aug. 27-ig visszamenőleg 1887-ig, mintegy 5800 frt elsikkasztása constataltott. A folytatólagos vizsgálat ujabban már 1500 frt elsikkasztását állapította meg, mely az 1886 évig nyulik meg.

— **Eső eső csendes eső** hulldogált ma egész nap. Ugy látszik ez a borús idő állandó lesz pár napig s olyan melegre, mint a közel multban, már nem is lesz az idén kilátásunk.

— **Az asszony joga.** Pár nap előtt egy kofának ellopták 23 forint kaspénzét, melyet egy zacskóban tartogatott. Elment a kapitánysághoz, mely a zsványt hiába kereste eddig. Ma a férje a meglopott asszonynak ezzel nyitott be a kapitánysághoz:

— Meg van a pénz.

— Miféle pénz? Kérdi a kapitány.

— A feleségem 23 frintja. Itt van ni.

— Hogy került elő?

— Hát kérem aláson ne tessék érte megharagudni. Én tettem zsebre. Még pedig azért, mivel az én feleségemnek nincs joga az én beleegyezésem nélkül spórolni. Hites ura vagyok neki. Tessék neki erre előbb engedélyt kérni.

— És most mit akar tenni a pénzzel?

— Megkövetem aláson a tekintetes kapitány urat, felélt zsebre vágom, a másik felét itt letétem nyezem a főkapitányi hivatal fáradságáért.

— **Törvényeszkői végtárgyalások.** A debreczeni törvényeszkőknél a következő nagyobb ügyek vannak végtárgyalásra kitéve: Holnap, szept. 7-dikén: Bodnár Mihály szándékos emberölés kísérlete miatt. A vádlott 1891 május 30-ikán Szabó János nyájkondás társára veszekedés közben két izben rálött, de a vádlót egyik lövés sem találta. — Gáti János lopás. — Szept. 9-én Kun László társai súlyos testi sértés miatt.

— **Csak öt napra.** Szaládi Mari, derecskei fiatal leány kószált vasárnap este az utcákon. A rendőrök a gardodán nélküli hajadont bekísérték a városházára éjjeli szállásra. Reggel bevezették a kapitány elé. — „Miért jött maga Debreczenbe?” — Kérdi a kapitány. — „A vélelégényemhez jöttem.” — „Ugy? S mennyi időre?” — „Csak öt napra.” — „Na, hát teljesüljön a kívánsága; — vigye le öt napra a dutyiba.”

— **Nánási hírek.** A szülék rettegetett réme a difteritisz, ismét megkezdte romboló munkáját. A lefolyt héten több betegségi és két halál eset fordult elő a gyermekek között s a tisztí főorvos intézkedése folytán már éppen emiatt nem lehetett a népiszkolákat szeptember 1-én megnyitni. — Az ev. ref. egyháztanács aug. 27-én tartott gyűlésén a gymnáziumnál Hegyi József tanár lemondásával megüresedett latin történelmi tanszékre egyhangulag Máté Géza pályavégzett tanárjelöltet mint ideiglenes tanárt megválasztotta. — A hörcsögök már annyira elszaporodtak, hogy a gazda közönség kénytelen a nem leért, de a több hét óta tartó szárazság folytán lesült csekély tengeri termést a hörcsögök elől már most letörétni, ujabban pedig arról értesültünk, hogy a szőlőskerteket, sőt a város belterületét egyes helyeken ellepték a hörcsögök.

— **Öngyilkossá lett — a cselédje után.** Komáromban B. Kovács Bálint tehetős bérlő öngyilkossági kísérletet követett el. A bérlő házában a napokban szintén öngyilkosság történt. Kovács cselédje, Kovács Mária lötte agyon magát forgó pisztolylyal. A lány menyasszony volt és az esküvője előtti napon ment a halálba. A lány sorsa fölötti sajnálkozás egész buskomorsággá vált a gazdánál, ki most ugyanazon pisztolyból, melyből a szolgáló leány golyót röpített a fejébe. A pisztoly csövét szájába fogta és úgy löt, — a golyó azonban félrement, s arcesontját áttörve a falba furódott. A lövés zajára öszszefutott a szerencsétlen gazda házánépe, akik a vérében fetregő embert ágyba emelték. Neje és két kis fia a tanyán voltak, ott hallották meg a szörnyű hírt, s kétségbeesve siettek haza. Bár az öngyilkos sebe nagyon súlyos és vérvesztése is nagy volt: gondos ápolás még megmentheti. Az eset nagy megütközést keltett.

— **A csőszdiák.** Főrgeteg János bevonul a kapitány elé s panaszt ad elő. Hogy a szomszéd gazdának harapós a kutyája. — „Rám támad, ha arra megyek; tanum is van rá.” — „Ki az?” — „Hogy ki?” — „Hát.” — „Hát Lovász János.” — „Hát ki az a Lovász János?” — „Hogy ki?” — „Hát.” — „Hát csőszdiák.” — „Micsoda?” — „Csőszdiák.” — „Mi az a csőszdiák?” — János

csodálattal néz a kapitányra. Hogy lehet ezt nem tudni. Főlrántja a vállait s úgy felel: „Hát a kik a csősziskolát tanulják Diószegen.”

— **A rendőrségnél** a szőlőtermés bevallásánál számosan jelentkeznek, olyan szőlőgazdák, a kik nincsenek tisztában szőlőföldjük térmértékével, terjedelmével. Az ilyen gazdákat persze a kataszteri hivatalhoz utasítják, hivatalosan felméretni szőlőföldjüket.

— **A zöld láda titka.** Összeszedett az urház cselédje egyes más apróságot, a mit fülön csiphetett s egy szép napon itt hagyta nemcsak a gazdáját, de még Debreczent is a lopott tárgyakkal. A károsultak persze mindjárt rátették kezüket a szőkevény hátrahagyott holmijára, nevezetesen egy záros, ócska zöld ládára, melynek sulya elég reményt adott arra, hogy jön idő, mikor majd csak jelentkeznek érte jogos gazdája, vagy legalább némileg kárpótolni fogja a kárt. Nagy volt azonban a meglepetés, mikor a ládában hasznavehetetlen ringy-rongyokon, üres skatulyákon s mindennemű értéktelen dolgokon kívül mit sem találtak.

— **A magyar kir. meteorologiai intézet időjelzése szeptember 7-én:**

(Távirati tudósítás. Érk. 3 óra 40 p.)

á = borús, f = eső, n = hűvös.

Legujabb.

Orosz tábornok Debreczenben.

Eckert Richard orosz tábornok, ki a tudományok egyik lelkes művelője, s miut ilyen hazánkban tanulmányokat tesz s gr. Zichy Jenő vendége, e hó 9-ikén városunkba fog érkezni s másnap kirándulást teend a Hortobágyra, tanulmányok tevése céljából. A hatóságot ma délben táviratilag értesítette e körülményről gr. Zichy Jenő.

A kolera.

Az országos közegészségügyi tanács ma délután ülést tartott Müller Kálmán dr. kórházi igazgató elnökle alatt, a mely alkalommal megvitattal alá vette, vajjon a tegnapi éjjel Hamburgból érkezett 1054 darab nyers állatbőröböl álló szállítmány fertőtlenítendő-e vagy megsemmisítendő. Hosszabb vita után azt a határozatot hozták, hogy az orsz. közegészségügyi tanács a maga részéről nem tartja szükségesnek — a szállítmány megsemmisítését, (elégetését), hanem teljesen kielégítőnek nyilvánítja, ha a szállítmányt a pályaudvartól távolabb eső helyen corrosiv-oldattal dezinficiálják, a mit a főváros a saját közegészségügyi közegeinek felügyelete mellett végezethet.

E nézettel szemben Csátáry Lajos dr. közegészségügyi tanácsos külön véleményt jelentett be, mely szerint ő határozottan a szállítmány elégetését javasolja.

Kovács József egyetemi tanár, hirneves sebész szintén átesett azon a kellemetlenségen, a min a Németországból Budapestre utazó idegeneknek át kell esniök: Bodenbachban őt is dezinficiálták. A kiváló professzor különben a legjobb egészségben tért vissza nyaralásából a fővárosba.

Lembergben, mult szombaton Bernatzki szedő koleratünetek közt megbetegedett és néhány óra mulva meghalt. Az orvosok az esetet koleraszerűnek mondták, de nem nyilvánítottak határozott véleményt. A bakteorológiai vizsgálat eredménye még nem ismeretes.

A hivatalos Dnevník szerint tegnapelőtt Lublinban 27 kolerabetegedési és hat haláleset fordult elő; a lublini kerületben 6 betegedési és 4 haláleset volt. Varsóban tegnap öt kolera-teget szállítottak a kórházba és ketten haltak meg.

Az idegen forgalom a Raján a kolerától való félelem miatt majdnem teljesen szünetel; a rajnai gőzösök aig szabítottak utasokat, mert mindenki attól tart, hogy menekülő hamburgiakkal találkozik.

Államokban talyba, a me mok kormán zódéses visz goztatnak m gyárosoktól kozókat, a k szállítást, ar oly anyagok munkások á 8 óráig dolg hogy munká dolgozást m reset céljáb delkezés áth ságot vagy kettőt szabj törvény elle agitációt fe rázni, hogy Pedig ha té akkor fölöl hogy az álla munkanapot

szág különb lése folyó é a földmivelé összes gazd a nagy közs és oly közs nek, az időt A lobogokk sítások a ga Hogy pedig pontosan je jelzésre ösz niszter a ke tőleg intézk hivatalnoko nek. Mint a fogva várni követésre m ge Miklós, ségi közp. i len András lenben saját időjelzési a

ezellán- aranypl módszer dern, lemez n fogak; nélküli lemezű sorok.

sium e ládból Gyula Debrec

Ipar és kereskedelem.

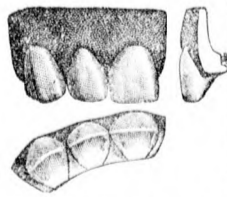
— **A nyolczórás munkanap.** Az Egyesült-Államokban augusztus hó 1-én törvény lépett hatályba, a mely elrendelte, hogy az Egyesült-Államok kormánya csak oly vállalatokkal lépjen szerződéses viszonyba, a melyek csak 8 óráig dolgoztatnak munkásaikkal s illetve, a melyek ily gyárosoktól vásárolják áráikat. Azokat a vállalkozókat, a kik már felváltak valami állami szállítást, arra kényszeríti a törvény, hogy csak oly anyagokat használjon, a melyeket olyan munkások állítottak elő, a kik naponként csak 8 óráig dolgoznak es megtöltja e vállalkozóknak, hogy munkásaikkal, az időn túl folytattassák a dolgot még az esetben is, ha azok mellékeset ezéjéből többet akarnának dolgozni. A rendelkezés áthágására a törvény 1000 dollár bírságot vagy hat hónapi fogságot, esetleg mind a kettőt szabja ki büntetés gyanánt. — A törvény ellen az unióban a gyárosok nagy agitációt fejtenek ki és ugy akarnák azt magyarázni, hogy csak állami vállalatokra vonatkozzék. Pedig ha tényleg ez volna a törvény intenciója, akkor fölösleges volna annak megalkotása, mint-hogy az állami vállalatokra nézve a nyolcz órás munkanapot már régebbi törvény elrendelte.

Közigazgatás.

— **Az időjelzésről.** Az időjelzésnek az ország különböző részeiben távtrati uton való közlése folyó évi augusztus hó 1-sőtől megindulván, a földmivelségi miniszter felhívta a z ország összes gazdasági egyesületeit, hogy az intézményt a nagy közönségnél minél népszerűbbé tegyék, és oly községben, hol távtrai állomások nincsenek, az időt optikai módon lobogókkal jelezzék. A lobogókkal való jelzés módjára nézve az utasítások a gazdasági egyleteknek megküldetnek. Hogy pedig az idő egyes távtrai állomásokon pontosan jeleztessék és a távirások a helyes jelzésre ösztönöztesse, a földmivelségi miniszter a kereskedelmügyi miniszterrel egyetértőleg intézkedett, hogy a legpontosabb távtrahivatalnokok időnként jutalomdíjban részesüljenek. Mint az időjelzés módjának újdonságánál fogva várni lehetett, az illető vidék érdekében s követésre méltó példaadás okáért Konkoly Thege Miklós, a m. kir. meteorologiai és földdelejeségi közp. intézet igazgatója O-Gyallán s Bethlen András gróf földmivelségi miniszter Bethlenben saját költségükön már állítottak fel ily időjelzési árbocokat.

Tartós fogtömbök: porcelán-, üveg-, ezüst-, aranyplombok Amerikai módszer szerint modern, kapocs- és lemez nélküli műfogak; rugony nélküli fémlemezű fogsorok. —

Operációk érzéstelenítés mellett.

Univ. med. Dr. Tihanyi Samuel

fogorvosi műterem
N.-Várad-utca 2084. sz. Debreczen, I. e.

Négy reál vagy gymnasium osztályt végzett jó családból való fiu felvétetik Tóth Gyula vasnagykereskedésében, Debreczen.

Egy jó családból való 13—14 éves fiu

tanulóul

Félegyházi János (kis-várad-utca) fűszer üzletében azonnal felvétetik. — Ugyanott egy jégverem kiadó.

2921

1892.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező.

1., Kadareci fogadó a hozzá tartozó 233 hold és 1513 □ öl földek f. 1892 évi november 1-től 6 évre.

2., Látóképi vendéglő 10 nyilas szántó és legelő földek 1893 évi január 1-től 6 évre.

3., Ludas csapszék 155 hold és 138 □ öl szántó, kaszáló és legelő földek f. 1892 évi november 1-től 6 évre.

4., Gagyori csapszék 98 hold és 202 □ öl szántó, kaszáló és legelő földek 1892 évi október 1-től 6 évre.

5., Nagyerdei Dobos pavillon és leveles szin 1893 évi január 1-től 3 évre.

6., Halápi csapszék hat hold földdel 1893. évi január 1-től 3 évre.

7., Baromvásártér melletti honvéd barakbéli markotányos helyiség 1893 évi január 1-től 3 évre.

8., A józsakert és a Nagyerdő közt fekvő Holcsy féle 2 és 2692|10.000 osztályozott hold ujosztású föld 1892 október 1-től 3 évre.

9., A várad-utcai 3515 és 3562 számú ujsori házak mellett fekvő s 218 : 6/10 □ öl puszta telek 1892. évi október 1-től 6 évre; és végre

10., A savós kuton, Komlós kertben hatvan utcai tilalmasban, téglá és cserépvetőknben, a hortobágy vizén tuli külső legelőn, az ohaton és az ottani erdőszögben gyakorolható vadászati jog, f. 1892 évi augusztus 1-sőtől 10 évre: a városháza nagytanácsstermében f. 1892 évi szeptember hó 13-ik napján délelőtt 8 órakor tartandó nyilvános árverésen a városi számvevői hivatalnál megtekinthető feltételek mellett haszonbérbe fognak adadni.

Miről az árverelni óhajtok azzal értesítetnek, hogy a feltételekben látható kiáltási árak 10 százalékát bánatpénzül az árvereltető bizottság kezéhez kézpénzben lettenni tartoznak. —

Debreczen, 1892, augusztus 29.

A városi tanács.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasur)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára, 1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr.

1 kis „ „ — „ 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, —

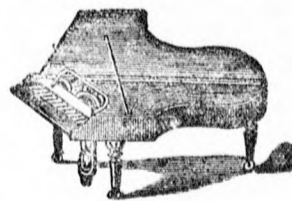
Egy köcsög ára 60 kr., mindenkor kapható:

Szent-Királyi Tivadar kereskedésében

DEBRECZENBEN.

ZONGORA-VEVŐK!

Kik szolid hangszert, — újat-, valamint átjátszottat jutányos árban több évi jótállás mellett venni óhajtanak, forduljanak

SCHMIDT'S.

17 év óta tennálló zongora raktárában Piacz utca 1901. sz. a hol a legjobb gyártmányu

Zongorák, Pianinók és Czimbalmok

mindég nagy készletben vannak, ugyanott vétel, — csere valamint e szakmába vágó dolgok, ugymint

hangolás, javítás

eszközöltetik.

Több vidéki lapban megjelent támadó közleménnyel szemben a „GRESHAM“ életbiztosító társaság igazgatósága kijelenti, — hogy úgy saját kötvényfeltételeinél fogva, melyek minden kötvényen olvashatók, mint az irányadó magyar kereskedelmi törvény intézkedéseihez képest

KOLERAHALÁL

esetében is kifizeti

és pedig minden halasztás nélkül

a biztosítási összeget.

jellemzett sa-
szivűség, bá-
lelkűség volt
réltek volna
gyar jellem
élet valódi v
nagyképűkö
vonásaink s
szavak közt
elvűség “

Ez a
kétes magánt
többnél a k
a jelszava. I
alakulása a
csak a honat
birt oly font
kor az már a
szolgál, mely
kapujához.

Tény, ho
dogulnak ma
szépen, ügye
badságra is.
hogy minden
mány intézi
az ő cselédjei
fiak. A ki ez

A DEBRECZENI

Gyerekek

Terenczet
Ki van rá
hangzik a követ

Szegedi Fe
elítéltetik 12 esz
melyet a legköz
(közégi elemi m

Szegedi Fere
sadalom legs-ente
nyélt, míg mások d
lévén, hogy: aki n
Ferencz pedig nagy
szükséges volt a m
Jelen ítélet e

Az apa kö
is rabviselt emb
lomban az egész
a gyerek is elvis
magan az iskola
viseli; mert az
ha kiszabadul is

Az anya az
szik meg. Sejtő
immáron nem e

Hát Ferenc
fel a dolgot, mit
ma síres, hogy
dalma ez egy d

Ki gombolj
Máskülömb